

Betegség	Kórokozó	Fertőzés forrása	Terjedési mód	Lappangási idő	Fontosabb tünetek	Fertőzőképesség tartama	Jelentés	Elkülönítés	Járványügyi laboratóriumi vizsgálat	Fertőtlenítés	Teendők a beteg környezetében	Megelőzés
Shigellosis	Shigella dysenteriae, flexneri, boydii, sonnei	beteg és a tünetmentes baktérium-hordozó	közvetlen érintkezés, élelmiszer, víz, használati tárgyak útján	2-4 nap	Tünetei láz, görcsös hasi fájdalom, véres hasmenés, tenezmus	amíg a kórokozó a széklettel ürül	bejelentendő	betegot otthon vagy fertőző osztályon kell elkülöníteni	kötelező - székletminta antibiotikus kezelés előtt	Folyamatos és zárófertőtlenítés szükséges	szoros kontaktok 7 napos járványügyi megfigyelés	aspecifikus
Typhus abdominalis	Salmonella typhi	beteg és kórokozó-hordozó személy	feco-oralis, kontakt, szennyezett víz közvetítésével	7-21 nap	láz, hasi fájdalom, máj-lépmegnagyobbodás, roseola, fejfájás	kórokozó ürítés tartama (2%-ban tartósan)	sürgősséggel bejelentendő	betegot fertőző osztályon kell elkülöníteni	laboratóriumi vizsgálat kötelező - széklet, vizelet, vérminta BSL3 laborba	Folyamatos és zárófertőtlenítés szükséges	21 napos járványügyi megfigyelés, kontaktok oltása	specifikus - védőoltás
Yersiniosis	Yersinia enterocolitica pseudotuberculosis	beteg és kórokozó-hordozó ember és állat (sertés)	feco-oralis terjedés / szennyezett víz, élelmiszer	4-7 nap	vizes vagy véres-nyálkás hasmenés, hasi fájdalom, magas láz	székletben a betegség után még 6 hétig ürülhet	bejelentendő	nem szükséges	laboratóriumi vizsgálat kötelező	Folyamatos fertőtlenítés szükséges	nem szükséges	aspecifikus
Campylobacteriosis	Campylobacter jejuni, Campylobacter coli	beteg vagy tünetmentes állat (szárnyasok), ritkábban ember	Fertőzött élelmiszer (csirkehús)	2-5 nap	véres hasmenés, láz, gyengeség, hasi fájdalom	kórokozó ürítés 2-3 hét alatt megszűnik	Bejelentendő	betegot otthonában el kell különíteni	széklet diagnosztikus laboratóriumi vizsgálata kötelező	Folyamatos fertőtlenítés szükséges	közvetlen kontaktok 5 napos járványügyi megfigyelés	A konyhatechnikai szabályok, a személyi higiéné betartása
Cholera	Vibrio cholerae	beteg és a kórokozó-hordozó ember	szennyezett ivóvíz, fürdővíz, élelmiszer	2-3 nap	intenzív hasmenés, a nagy mennyiségű, rizslészerű széklet	amíg a kórokozó a széklettel ürül	sürgősséggel bejelentendő	betegot fertőző osztályon el kell különíteni	kötelező - székletminta OEK referencia laborba	Szigorított folyamatos és szigorított zárófertőtlenítés	közvetlen kontaktok 5 napos járványügyi megfigyelése, AB profilaxis	orális vakcina
Hepatitis A	Hepatitis A-vírus	beteg és a tünetmentes fertőzött személy	széklettel szennyeződött élelmiszer, víz, tárgyak; kontakt	28-30 nap	icterus, máj- és lépmegnagyobbodás	amíg a kórokozó a széklettel ürül	bejelentendő	fertőző osztályon elkülönítendő	laboratóriumi vizsgálat kötelező	Folyamatos és zárófertőtlenítés szükséges	szoros kontaktok 30 napos járványügyi megfigyelés + vakcináció	specifikus: HAV vakcina
Salmonellosis	Salmonella Enterica különböző szerotípusai	beteg és a tünetmentes kórokozó-ürítő személy és állat (szárnyas, sertés, szmarha)	élelmiszerek (szárnyas, tojás) nyers tej szennyezett zöldség útján	6-48 óra	Hányás, hasmenés, hasi görcs, magas láz (40°C), hidegrázás	amíg a kórokozó a széklettel ürül (1-2 hét, ritkán hosszabb)	bejelentendő	betegot otthon vagy fertőző osztályon kell elkülöníteni	laboratóriumi vizsgálat kötelező	Folyamatos és zárófertőtlenítés szükséges	kontaktok kórokozó-hordozás időtartamára járványügyi ellenőrzés	élelmiszer-higiénés rendszabályok betartása
Rotavírus okozta gastroenteritis	Rotavírus	beteg és a kórokozó-hordozó ember	faeco-orális terjedés - szennyezett tárgyak, élelmiszer, víz	48 óra	hányás, hasmenés, hasi fájdalom	kórokozó ürítés a tünetek előtt elkezdődik és 5-7 napig tart	bejelentendő	a beteg elkülönítendő	laboratóriumi vizsgálat kötelező	Folyamatos fertőtlenítés szükséges	0-6 éves kontaktok - 3 napos járványügyi megfigyelés	specifikus - vakcina (6 hónapos korig)
Amoebiasis	Entamoeba histolytica	tünetmentes cisztaürítő és ritkábban a beteg	direkt kontaktus, fertőzött víz, zöldségfélék és gyümölcsök közvetítésével	2-4 hét	Véres-nyálkás hasmenés, hasi görcsök, tenezmus, láz, dehidráció	Amíg a protozoon ürül a széklettel	bejelentendő	a beteg elkülönítendő	kötelező - széklet parazitológiai laborba	folyamatos fertőtlenítés szükséges	beteg szoros környezetében élők - 7 napos járványügyi megfigyelés	aspecifikus
Giardiasis	Giardia lamblia	beteg és tünetmentes cisztaürítő	direkt kontaktus, szennyezett víz, zöldségfélék és gyümölcsök közvetítésével	1-2 hét	hasmenés, bélgázosság, súlycsökkenés, felszívódási zavar	Amíg a cysta ürül a széklettel	bejelentendő	a beteg elkülönítendő	Laboratóriumi vizsgálat kötelező: székletvizsgálat	folyamatos fertőtlenítés szükséges	beteg környezetében célszerű szűrővizsgálatot végezni	Az ivóvíz megfelelő kezelése/klórozás nem elegendő/
Botulizmus	Clostridium botulinum	állatok (setrés, szmarha) bélsatornájából - spórák talajszennyezés	toxikoinfekció (kolbász, konzerv, füstölt hal)	12-72 óra	tág, merev pupilla, kettős látás, beszéd- és nyelés zavar	botulizmus emberről emberre nem terjed	sürgősséggel jelentendő	nem szükséges	laboratóriumi vizsgálat kötelező	nem szükséges	gyanúsított élelmiszert fogyasztók felkutatása kötelező	megelőzés az élelmezés-egészségügyi előírások betartásával